

Το Αποστολικό Ανάγνωσμα της Κυριακής του Ασώτου

/ [Ορθόδοξες Προβολές](#)

Το [Αποστολικό Ανάγνωσμα](#) της Κυριακής ΛΔ' Επιστολών ([Του Ασώτου](#)): Α' Κορ. στ' 12-20 (03-03-2024)

Πρωτ. Χριστόδουλου Χριστοδούλου

Πρωτότυπο Κείμενο

Ἀδελφοί, πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπὸ τινος. Τὰ βρώματα τῇ κοιλίᾳ καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ Θεὸς καὶ ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσκει. τὸ δὲ σῶμα οὐ τῇ πορνείᾳ, ἀλλὰ τῷ Κυρίῳ, καὶ ὁ Κύριος τῷ σώματι· ὁ δὲ Θεὸς καὶ τὸν Κύριον ἡγείρε καὶ ἡμᾶς ἐξεγερεῖ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. Οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστίν; Ἄρα οὖν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ ποιήσω πόρνης μέλη; Μὴ γένοιτο. Ἡ οὐκ

οἴδατε ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ πόρνῃ ἐν σῶμά ἐστιν; Ἔσονται γάρ, φησὶν, οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν· ὁ δὲ κολλώμενος τῷ Κυρίῳ ἐν πνευμᾷ ἐστι. Φεύγετε τὴν πορνείαν. Πᾶν ἀμάρτημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρωπος ἐκτὸς τοῦ σώματός ἐστιν, ὁ δὲ πορνεύων εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἀμαρτάνει. Ἦ οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν Ἁγίου Πνεύματος ἐστιν, οὗ ἔχετε ἀπὸ Θεοῦ, καὶ οὐκ ἐστὲ ἐαυτῶν; Ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς· δοξάσατε δὴ τὸν Θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν καὶ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν, ἃτινὰ ἐστι τοῦ Θεοῦ.

Νεοελληνικὴ Απόδοση

Ἀδελφοί, μερικοὶ μεταξὺ σας λένε: «Ὅλα μοῦ ἐπιτρέπονται». Σωστά· ὅλα ὅμως δεν εἶναι πρὸς τὸ συμφέρον. Ὅλα μοῦ ἐπιτρέπονται, ἐγὼ ὅμως δε θα ἀφήσω τίποτε νὰ με κυριέψῃ. Λένε ἐπίσης: «Οἱ τροφές προορίζονται γιὰ τὴν κοιλιά καὶ ἡ κοιλιά εἶναι καμωμένη γιὰ τὶς τροφές»· ὁ Θεὸς ὅμως θα ἀχρηστέψῃ καὶ τὸ ἓνα καὶ τὸ ἄλλο. Τὸ σῶμα δεν ἐγίνε γιὰ νὰ πορνεύουμε, ἀλλὰ γιὰ νὰ δοξάζουμε τὸν Κύριο, καὶ ὁ Κύριος θα δοξάσῃ τὸ σῶμα. Καὶ ὁ Θεὸς ποὺ ἀνέστησε τὸν Κύριο, με τὴ δύναμή του θα ἀναστήσῃ κι ἐμᾶς. Δεν ξέρετε ὅτι τὰ σώματά σας εἶναι μέλη τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ; Μπορῶ, λοιπόν, νὰ πάρω κάτι ποὺ εἶναι μέρος τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ τὸ κάνω μέρος τοῦ σώματος μιᾶς πόρνῃς; Ποτέ τέτοιο πράγμα! Ἢ μήπως δεν ξέρετε ὅτι αὐτὸς ποὺ ἐνώνεται με μιὰ πόρνη γίνεται ἓνα σῶμα μαζί της; Γιατί, καθὼς λέει ἡ Γραφή, οἱ δύο θα γίνουν ἓνα σῶμα. Ὅποιος ὅμως ἐνώνεται με τὸν Κύριο, γίνεται ἓνα πνεῦμα μαζί του. Μακριὰ λοιπόν ἀπὸ τὴν πορνεία! Κάθε ἄλλο ἀμάρτημα ποὺ μπορεῖ νὰ διαπράξῃ κανεὶς βρίσκεται ἐξω ἀπὸ τὸ σῶμα του· αὐτὸς ὅμως ποὺ πορνεύει βεβηλώνει τὸ ἴδιο του τὸ σῶμα. Ἢ μήπως δεν ξέρετε ὅτι τὸ σῶμα σας εἶναι ναὸς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ποὺ σας τὸ χάρισε ὁ Θεός καὶ βρίσκεται μέσα σας; Δεν ἀνήκετε στὸν εαυτὸ σας· σας ἀγόρασε ὁ Θεός πληρώνοντας τὸ τίμημα. Τὸ Θεὸ λοιπόν νὰ δοξάζετε με τὸ σῶμα σας καὶ με τὸ πνεῦμα σας, ποὺ ἀνήκουν σ' ἐκεῖνον.

Σχολιασμός

«Πᾶντα μοι ἔξεστιν»

Ἡ ἐλευθερία καὶ ἡ χρῆσις της

Στὴν κοσμοπολίτικη κοινωνία τῆς Κορίνθου τοῦ 1ου μ.Χ. αἰῶνα ἦταν πολὺ διαδεδομένο ἓνα σύνθημα, τὸ ὁποῖο φαίνεται νὰ ἐκφράζει σὲ πολλὰς ἐκδηλώσεις τῆς καὶ τὴν κοινωνία τῆς ἐποχῆς μας. Πρόκειται γιὰ τὸ «Πᾶντα μοι ἔξεστιν», τὸ ὁποῖο μεταφράζεται στὴν ἐποχή μας μὲ τὸ «Ὅλα ἐπιτρέπονται». Τὸ σύνθημα αὐτὸ χρησιμοποιεῖ πολὺ εὖστοχα ὁ ἀπόστολος Παῦλος στὴν Α΄ πρὸς Κορινθίους Ἐπιστολὴ (Α΄ Κορ. 6,12) δίνοντάς του μιὰ νέα προοπτικὴ μέσα στὸ φῶς τῆς

εύαγγελικῆς ἀλήθειας.

Γιὰ τὸν ἀπόστολο Παῦλο τὸ «Πάντα μοι ἔξεστιν» ἐκφράζει τὸ ἀπόλυτο τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Θεὸς ἔχει δώσει τόσο ἀπόλυτη ἐλευθερία στὸν ἄνθρωπο, ὥστε ὅλα νὰ τοῦ ἐπιτρέπονται. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀλήθεια καὶ γι' αὐτὸ οἱ θιασῶτες τοῦ «Πάντα μοι ἔξεστιν» ἢ τοῦ «Ὅλα ἐπιτρέπονται» διεκδικοῦν μὲ τὰ συνθήματα αὐτὰ τὴν ἐλευθερία στὶς ἐπιλογές τους. Στὴ συνέχεια ὅμως ὁ ἀπόστολος Παῦλος διατυπώνει μία ἄλλη ἀλήθεια, μὲ τὴν ὁποία ρίχνει τὸ βάρος στὴ χρῆση τῆς ἐλευθερίας ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο: «Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει». Κατὰ τὴ διδασκαλία τοῦ ἀποστόλου Παύλου, αὐτὸ ποὺ μᾶς πληροφορεῖ τί συμφέρει καὶ τί ὄχι εἶναι πρῶτα ὁ νόμος τῆς συνειδήσεως, κοινὸς σὲ κάθε ἄνθρωπο, ἀνεξαρτήτου ἐποχῆς, θρησκείας ἢ καταγωγῆς, ἀλλὰ καὶ κυρίως ἡ θεία ἀποκάλυψη· ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς μᾶς ἀποκαλύπτει στὴ διάρκεια τῆς ἱστορίας τί μᾶς συμφέρει καὶ τί ὄχι. Αὐτὴ τὴ σημασία ἔχουν οἱ ἐντολές τοῦ Θεοῦ, ὄχι ὡς ἀπαγορεύσεις καὶ νόμοι βαρεῖς ποὺ ἡ παράβασή τους ἐπισύρει τὴν τιμωρία, ἀλλὰ ὁδοδείκτες ποὺ μᾶς κατευθύνουν στὸ δρόμο τῆς σωστῆς χρήσης τῆς ἐλευθερίας.

Συνεχίζοντας τὴ σκέψη του ὁ ἀπόστολος λέει κάτι πιὸ σημαντικό: «Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπὸ τινος». Ὁ λόγος αὐτὸς τοῦ ἀποστόλου ἀποδεικνύεται τόσο ἐπίκαιρος σὲ μία ἐποχή, ποὺ οἱ ἄνθρωποι ταλανίζονται ἀπὸ κάθε εἶδους ἐξαρτήσεις. «Ὅλα μοῦ ἐπιτρέπονται, ἐγὼ ὅμως δὲ θὰ ἀφήσω τίποτα νὰ μὲ κυριέψει». Γιατί ὅλα μὲν μοῦ ἐπιτρέπονται, ἀλλὰ κάνοντας ὅ,τι θέλω (αὐτεξουσίως καὶ ἐλεύθερα), ὑπάρχει πάντοτε ὁ κίνδυνος νὰ γίνω δοῦλος τῶν ἰδίων μου τῶν ἐπιλογῶν καὶ τῶν πράξεων.

Δὲν εἶναι καθόλου τυχαῖο ποὺ ἡ Ἐκκλησία ἔθεσε τὴν ἀνάγνωση τῆς περικοπῆς αὐτῆς ἀπὸ τὴν Α΄ πρὸς Κορινθίους Ἐπιστολὴ τὴν ἴδια μέρα ποὺ διαβάζουμε τὴν παραβολὴ τοῦ ἀσώτου υἱοῦ (ἢ τοῦ σπλαχνικοῦ πατέρα). Ὁ πατέρας τῆς παραβολῆς, ποὺ εἰκονίζει τὸν ἴδιο τὸ Θεό, χωρὶς δεύτερη κούβεντα ἱκανοποίησε ὅλες τὶς ἀπαιτήσεις τοῦ γιοῦ του, δίνοντάς του ἀπόλυτη ἐλευθερία. Τίποτε δὲν ἀπαγορεύθηκε στὸν νεώτερο υἱό· ὅλα τοῦ ἐπιτράπηκαν. Οἱ ἐπιλογές του τελικὰ τοῦ συνέφεραν; Γνωρίζουμε ὅτι τὸν κατάντησαν δοῦλο «καὶ ἐπεθύμει γεμίσει τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι, καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ» (Λουκ. 15,16). Αὐτὸ συμβαίνει ὅταν ἡ ἐλευθερία καταντᾷ ἐλευθεριότητα καὶ ἀσυδοσία.

Ἀρκεῖ μόνο νὰ ἐρευνήσουμε τὸν ἑαυτό μας μὲ εἰλικρίνεια καὶ θὰ δοῦμε ὅτι δὲν εἶναι λίγες οἱ φορὲς ποὺ ἐνῶ νομίζουμε ὅτι κάνουμε αὐτὸ ποὺ θέλουμε, στὴν πραγματικότητα κάνουμε εἴτε αὐτὸ ποὺ μᾶς ὑποβάλλουν οἱ ἄλλοι, ἢ ὁ συρμός, ἢ οἱ διάφορες ἐσωτερικὲς μας παρορμήσεις, οἱ ὁποῖες ἐλεγχόμενες ἀπὸ τὴ συνείδηση ἀποδεικνύονται ἐπιβλαβεῖς. Τὸ κάπνισμα λ.χ. γιὰ ἓνα ἔφηβο εἶναι «μαγκιά», τὸν

κάνει αυτόνομο και ανεξάρτητο. Ἄν τὸν ρωτήσεις· «Γιατί ἄρχισες τὸ κάπνισμα;», θὰ σοῦ ἀπαντήσῃ· «Γιὰ νὰ δείξω στοὺς γονεῖς μου καὶ στοὺς δασκάλους ὅτι δὲν θὰ κάνω ὅτι θέλουν αὐτοί», ἢ «Γιὰ νὰ μὴν εἶμαι ὁ χαζὸς τῆς παρέας». Σὲ μεγαλύτερη ἡλικία (φοιτητὲς, στρατιῶτες) θὰ σοῦ ἀπαντήσουν· «Μὲ βοηθᾷ ὅταν ἀγχώνομαι ἢ ὅταν μελαγχολῶ» ἢ πιὸ ἀπλᾶ «Γιὰ τὴν παρέα». Δηλαδή, ἐν ὀλίγοις ὅχι ἀπλᾶ οἱ νέοι πέφτουν στὴν ἐξάρτηση τοῦ καπνίσματος, ἀλλὰ καὶ οἱ λόγοι ποὺ τοὺς ὁδήγησαν σ' αὐτὸ φανερώνουν πάλι τὴν ἔλλειψη ἐλευθερίας.

Τὸν περασμένο Φεβρουάριο, λόγω τοῦ σάλου ποὺ προκλήθηκε ἀπὸ τὶς «ἀποκαλύψεις», ὅπως δημοσιογραφικὰ ἀποκαλοῦνται, γιὰ τὴν αὔξηση τῶν ἀνεπιθύμητων ἐγκυμοσυνῶν καὶ τῶν ἐκτρώσεων ἀπὸ ἀνήλικα κορίτσια, πραγματοποιήθηκε μία συζήτηση σὲ βραδυνὴ ἐκπομπὴ τῆς κρατικῆς τηλεόρασης μὲ συνομιλητὲς ἑξι ἱατροὺς καὶ ἐκπρόσωπο τῆς πολιτείας.

Στὴν ἀρχὴ τῆς ἐκπομπῆς ἡ συζήτηση ἐπικεντρώθηκε στὴν παρουσίαση τοῦ νομικοῦ πλαισίου ποὺ ἰσχύει στὴν Κύπρο σχετικὰ μὲ τὶς ἐκτρώσεις, ὑπερτονίζοντας μάλιστα τὴν πρόνοια τοῦ νόμου ποὺ κάνει λόγο γιὰ διακοπὴ τῆς κύησης ὅταν ἡ γέννηση τοῦ παιδιοῦ κρίνεται ὅτι θὰ βλάψῃ τὴν ψυχικὴ υἰεία τῆς μητέρας. Τόσο οἱ δύο ἐκ τῶν προσκεκλημένων, ἱατροὶ μαιευτῆρες, ὅσο καὶ ἡ ἐκπρόσωπος τῆς πολιτείας ὑποστήριξαν μία πλατεῖα ἐρμηνεία στὴ φράση «ψυχικὴ υἰεία», ποὺ δὲν περιορίστηκε μόνο στὴν ἔννοια τῶν ψυχικῶν ἀσθενειῶν, ἀλλὰ γενικὰ στὴν κακὴ ψυχολογικὴ κατάσταση, στὴν ὁποία μπορεῖ νὰ περιέλθῃ μία κοπέλα, ιδίως ἀνήλικη καὶ ἀνύπανδρη, στὴν περίπτωσή ποὺ φέρει στὸν κόσμον ἓνα παιδί, δεδομένων τῶν κοινωνικῶν «ταμποῦ», ἀλλὰ καὶ τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ γέννηση ἑνὸς παιδιοῦ σὲ τέτοια ἡλικία θὰ μπεῖ ἐμπόδιο στὴν περαιτέρω φυσιολογικὴ ἐξέλιξη τῆς ζωῆς τῆς μητέρας.

Στὴ συνέχεια, ὅταν ὁ ἱερέας-ἱατρός παρουσίασε τὴ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὸν ἀπόλυτο σεβασμὸ στὴ ζωὴ, σὲ ὁποιαδήποτε φάση τῆς ἐξέλιξής της καὶ κάτω ἀπὸ ὁποιοσδήποτε συνθῆκες, κάποιος ἀπὸ τοὺς συνομιλητὲς διατύπωσε τὴν ἄποψη ὅτι ἡ Ἐκκλησία προσπαθεῖ μὲ ἀπαγορεύσεις νὰ δώσει λύση στὸ πρόβλημα. Παράλληλα προβλήθηκαν τρία βασικὰ δικαιώματα τῶν νέων καὶ τῆς γυναίκας ποὺ κυοφορεῖ: Πρῶτον ὅτι «οἱ νέοι μας σήμερα εἶναι σεξουαλικά ἐνεργοὶ καὶ καλὰ κάνουν», δεύτερον «μία γυναίκα ἔχει δικαίωμα νὰ κάνει ὅ,τι θέλει μὲ τὸ σῶμα της καὶ μόνον αὐτὴ μπορεῖ νὰ ἀποφασίσῃ τί θὰ κάνει μὲ τὸ ἔμβρυο ποὺ κυοφορεῖ» καὶ τρίτον ὑποστηρίχθηκε ξανὰ τὸ δικαίωμα κάθε γυναίκας νὰ προχωρήσῃ στὴν ἔκτρωση προκειμένου νὰ διαφυλάξῃ τὴν καλὴ ψυχικὴ της κατάσταση.

Ἡ ἀπάντηση τοῦ ἱερέα-ἱατροῦ ἦταν σύντομη, μέσα στὸν τηλεοπτικὸ χρόνο ποὺ τοῦ ἀναλογοῦσε: «Ἡ Ἐκκλησία δὲν νομοθετεῖ, οὔτε ἐπιβάλλει ποινὲς καὶ ἀπαγορεύσεις, ἀλλὰ ἐκθέτει τὴ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Πατέρων στοὺς ἀνθρώπους καὶ

τούς καλεῖ ἐλεύθερα νὰ τὴν ἀκολουθήσουν». Ὑπενθυμίζοντας ἐπίσης τὴν ποιμαντικὴ φροντίδα καὶ τὴ (μυστικὴ καὶ ἀδιαφήμιστη) στήριξη τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὶς κοπέλες ἐκεῖνες ποὺ ἀποφασίζουν νὰ μὴν προχωρήσουν στὴν ἔκτρωση, τόνισε ὅτι ὅταν μιλοῦμε γιὰ τὰ ψυχικὰ τραύματα μιᾶς ἀνήλικης καὶ ἀνύπανδρης μητέρας, δὲν πρέπει νὰ παρασιωποῦμε τὰ πολὺ μεγαλύτερα ψυχικὰ τραύματα μιᾶς κοπέλας ποὺ προχωρεῖ στὴν ἔκτρωση, γεγονὸς τὸ ὁποῖο ἡ Ἐκκλησία ἀντιμετωπίζει πολὺ συχνὰ καὶ γι' αὐτὸ ἐπιδεικνύει μεγαλύτερη ποιμαντικὴ φροντίδα καὶ στήριξη (μυστικὰ καὶ ἀδιαφήμιστα πάντοτε) στὴν κοπέλα αὐτὴ ποὺ ἡ ἔκτρωση τὴν ἔφερε σὲ σύγκρουση μὲ τὴν ἴδια τὴ φύση της, τὴ μητρότητα καὶ τὴν προστασία τῆς ζωῆς.

Εἶναι χαρακτηριστικὸ πὼς σὲ μιὰ συζήτηση γιὰ ἓνα ἰδιαίτερος σοβαρὸ κοινωνικὸ πρόβλημα τέθηκε τόσο ἔντονα τὸ ζήτημα τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς χρήσης της. Ὁ σεβασμὸς στὴ ζωὴ καὶ στὸ ἀνθρώπινο πρόσωπο ποὺ προβάλλει ἡ Ἐκκλησία ἐνάντια στὴν ἀφαίρεση τῆς ζωῆς ἐνὸς ἀνθρώπου, ἔστω κι ἂν βρίσκεται στὴν ἐμβρυακὴ ἀκόμα φάση, θεωρεῖται ἀπαγόρευση καὶ ἄρα στέρηση τῆς ἐλευθερίας. Κι ἀπὸ τὴν ἄλλη τὸ γεγονὸς ὅτι μία κυοφοροῦσα μητέρα ὠθεῖται ἀπὸ τὸν ἐρωτικὸ σύντροφο – πατέρα τοῦ παιδιοῦ της, τοὺς γονεῖς της καὶ τὴν κοινωνία νὰ δώσει τέλος στὴ ζωὴ τοῦ παιδιοῦ της, αὐτὸ θεωρεῖται ἔνδειξη ἀγάπης καὶ ἐνδιαφέροντος γιὰ τὴν ψυχικὴ ὑγεία τῆς κοπέλας καὶ τὴν καλὴ κοινωνικὴ της εἰκόνα. Τὸ ἐρώτημα εἶναι κατὰ πόσον διαφυλάσσεται ἡ ἐλευθερία αὐτῆς τῆς κοπέλας, ὅταν αὐτὴ καταπνίγεται ἀπὸ τὶς ἐπιλογὲς ἄλλων· τοῦ ἐρωτικοῦ της συζύγου ποὺ δὲν ἔχει τὸ θάρρος νὰ ἀναλάβει τὶς εὐθύνες του, τῶν γονέων της ποὺ πάνω ἀπ' ὅλα βάζουν τὸ «τί θὰ πεῖ ὁ κόσμος», τῆς κοινωνίας ποὺ μὲ ὑποκριτικὸ ἐνδιαφέρον προτιμᾷ νὰ μὴ γεννηθεῖ ποτὲ ἓνα παιδί, παρὰ νὰ γεννηθεῖ ἀπὸ μάνα ἀνήλικη ἢ ἀνύπανδρη. Καὶ στὸ τέλος ποῖα στήριξη μποροῦν νὰ παράσχουν στὴν τραυματισμένη ψυχὴ αὐτῆς τῆς μάνας αὐτοὶ ποὺ τὴν ὁδήγησαν στὸ τραῦμα; Ἀντίθετα ὅταν μία κοπέλα ἀποφασίσει νὰ «κρατήσῃ» ἓνα παιδί, παρὰ τὴν ἀντίδραση συζύγου καὶ γονιῶν, δὲν τὸ μετανιώνει ποτέ. Τοῦναντίον ἡ γέννηση τοῦ παιδιοῦ κάνει ὅσους ἀντιδροῦσαν νὰ μετανιώσουν γιὰ τὴ στάση τους καὶ τὸ παιδί αὐτὸ νὰ γίνεται πηγὴ ἐλπίδας καὶ ἀγάπης μέσα στὴν οἰκογένεια.

Ἐκρίνα σκόπιμη τὴν ἀναφορὰ στὸ περιεχόμενον τῆς τηλεοπτικῆς αὐτῆς συζήτησης ὅχι ἀπὸ καποιά διάθεση ἀπολογητικὴ, ἀλλὰ γιατί αὐτὴ ἀποτέλεσε ἀφορμὴ δικοῦ μου προβληματισμοῦ γιὰ τὸν τρόπο μὲ τὸ ὁποῖο κατανοοῦν οἱ ἄνθρωποι σήμερα, ἐνήλικες καὶ παιδιὰ, τὴν ἔννοια τῆς ἐλευθερίας καὶ τὴ χρήση της. Κυρίως ὅμως ἡ συζήτηση αὐτὴ ἔγινε ἀφορμὴ γιὰ περισσότερη αὐτοκριτικὴ, στὸ κατὰ πόσον ἡ Ἐκκλησία ἐμπνέει στοὺς ἀνθρώπους καὶ κυρίως τοὺς νέους τὴ σωστὴ χρήση τῆς ἐλευθερίας καὶ στὴν ποιμαντικὴ φροντίδα ποὺ ἀσκεῖται γιὰ τὴ θεραπεία τῶν ἀστοχιῶν (αὐτὴ τὴν ἔννοια ἔχει ἡ ἁμαρτία στὴν ὀρθόδοξη παράδοση· εἶναι ἡ ἀστοχία τοῦ ἀνθρώπου νὰ διαχειριστεῖ σωστὰ τὴν ἐλευθερία του καὶ ὅχι κάποια

παράβαση ἢ ἔγκλημα).

Ἔργο τῆς Ἐκκλησίας σίγουρα δὲν εἶναι νὰ θέτει ἀπαγορεύσεις καὶ νὰ ἐπισύρει ποινές. Αὐτὸ δὲν τὸ θέλει οὔτε κι ὁ Θεός. Ἡ Ἐκκλησία καταφάσκει στὸ «Πάντα μοι ἔξεστιν – Ὅλα ἐπιτρέπονται», θέλει ὅμως νὰ προφυλάξει τὰ παιδιὰ τῆς ἀπὸ τὶς ἐπιλογές ἐκεῖνες ποὺ δὲν «συμφέρουν», δὲν ὠφελοῦν, ἀλλὰ ποὺ πολλές φορές καταστρέφουν. Θέλει ἡ χρήση τοῦ ἀπόλυτου ἀγαθοῦ τῆς ἐλευθερίας, τοῦ «Πᾶντά μοι ἔξεστιν», νὰ γίνεται μὲ τέτοιο τρόπο ὥστε νὰ μὴν ὀδηγεῖ σὲ ἄλλες ἐξαρτήσεις, σὲ στέρηση δηλαδὴ τῆς ἐλευθερίας. Θέλει ὁ κάθε ἄνθρωπος μὲ τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ νὰ ἀποκτήσει «νοῦν ἡγεμόνα», λογισμὸ ποὺ μὲ τὸ θεῖο φωτισμὸ νὰ κυβερνᾷ τὸ κορμὶ καὶ τὴν ψυχὴ καὶ νὰ μὴν κυβερνᾶται. Γιατὶ τὴ στέρηση τῆς ἐλευθερίας μας δὲν τὴν προκαλοῦν μόνο ἐξωτερικοὶ παράγοντες, ἀλλὰ τὶς πιὸ πολλές φορές γινόμαστε δοῦλοι τοῦ ἐγωισμοῦ μας, τοῦ «κακοῦ μας ἑαυτοῦ» ἢ «τοῦ παλαιοῦ ἐν ἡμῖν ἀνθρώπου» κατὰ τὸν Παῦλο. Τὰ πάθη, γιὰ τὰ ὁποῖα πολὺς λόγος γίνεται στὴν πατερικὴ θεολογία, ἔχουν πάλι τὴν ἔννοια τοῦ ἐθισμού καὶ τῆς ἐξάρτησης καὶ ὡς τέτοια καλοῦνται ψυχοφθόρα. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ προσευχὴ τῆς Ἐκκλησίας «εἰς ἀποτροπὴν καὶ ἐμπόδιον τῆς φάυλης μου καὶ πονηρᾶς συνηθείας, εἰς ἀπονέκρωσιν τῶν παθῶν, εἰς περιποίησιν τῶν ἐντολῶν σου, εἰς προσθήκην τῆς θείας σου χάριτος καὶ τῆς σῆς βασιλείας οἰκείωσιν» (Ἀκολουθία Θείας Μεταλήψεως, Εὐχὴ Γ', Ἰω. Χρυσόστομος).

Ὅταν γίνεται λόγος γιὰ τὴ θεραπεία τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων τῆς ἐποχῆς μας, καὶ κυρίως ὅσον ἀφορᾷ στὶς ἐξαρτήσεις, τονίζεται ἀπὸ ὅλους ἡ σημασία τῆς πρόληψης. Πιστεύω ὅτι οἱ ἀλήθειες τὶς ὁποῖες ἐκφράζει ὁ ἀπόστολος Παῦλος μέσα σ' ἓνα μόνο στίχο τῆς Α' πρὸς Κορινθίους συστήνουν τὸ πιὸ ἀποτελεσματικὸ «μέτρο πρόληψης». «Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει. Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπὸ τινος». Γνωρίζω ὅτι ὅλα ἐπιτρέπονται, μὲ τὴν ἔννοια ὅτι ὅλα μπορῶ, ἂν θέλω, νὰ τὰ κάνω, ἀκόμα καὶ νὰ ἀφαιρέσω τὴ ζωὴ ἐνδὸς συνανθρώπου μου, ποὺ εἶναι ἡ χειρότερη μορφή ἐξευτελισμοῦ τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου. Θὰ δῶ ὅμως τί πραγματικὰ μὲ συμφέρει, μὲ κριτήριό τί μὲ κρατᾷ πραγματικὰ ἐλεύθερο. Γιατὶ εἶναι πάντοτε πιθανὸ μία ἐλεύθερη ἐπιλογή μου νὰ μοῦ στερήσει τὴν ἐλευθερίά μου, νὰ μὲ ὀδηγήσει ὥστε νὰ ἐξουσιάζομαι, νὰ εἶμαι ἐξαρτημένος ἀπὸ πράγματα καὶ ἀνθρώπους. Αὐτὸ εἶναι τὸ σπουδαιότερο μέσο προφύλαξης ποὺ μποροῦμε νὰ προσφέρουμε στὰ παιδιὰ μας. Νὰ τὰ μάθουμε νὰ «βάζουν ὅρια», νὰ ἔχουν «νοῦν ἡγεμόνα», νὰ εἶναι κύριοι τῶν πράξεων καὶ τῶν ἐπιλογῶν τους καὶ ὅταν, ὅπως εἶναι γιὰ ὅλους μας φυσικό, ἀστοχήσουν, τότε νὰ εἴμαστε ἐκεῖ νὰ τοὺς στηρίξουμε νὰ βάλουν μιὰ νέα ἀρχή. Ποτὲ ἓνα λάθος δὲ διορθώνεται μὲ ἄλλο λάθος.

Κι ἐπειδὴ ἡ σωστὴ διαχείριση τοῦ θεῖου δώρου τῆς ἐλευθερίας δὲν εἶναι

κατόρθωμα τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ θεῖο χάρισμα κι αὐτό, κατορθούμενο μέσα ἀπὸ πολὺ ἀγώνα, πτώσεις καὶ ἀνορθώσεις, προσευχὴ καὶ μυστηριακὴ ζωὴ, νὰ μάθουμε νὰ κάνουμε «θέμα προσευχῆς» κάθε κρίσιμη ἢ λιγότερο κρίσιμη ἀπόφαση στὴ ζωὴ μας, νὰ ζητοῦμε τὸ θεῖο φωτισμό, νὰ ἐπιζητοῦμε τὴν κοινωνία μὲ τὴν ἐλευθεροῦσα χάρη τοῦ Θεοῦ, ἡ ἐξάρτηση ἀπὸ τὸν ὁποῖον γεννᾷ τὴν πραγματικὴ ἐλευθερία.

Μία εὐχὴ ἀπὸ τὴ Θεία Λειτουργία τῶν Προηγιασμένων Δώρων λέει πολλὰ γιὰ τὸ θεῖο αὐτὸ κατόρθωμα τῆς πραγματικῆς ἐλευθερίας:

«Ὁ Θεὸς ὁ μέγας καὶ αἰνετός, ὁ τῷ ζωοποιῷ τοῦ Χριστοῦ σου θανάτῳ εἰς ἀφθαρσίαν ἡμᾶς ἐκ φθορᾶς μεταστήσας, σὺ πάσας ἡμῶν τὰς αἰσθήσεις τῆς ἐμπαθοῦς νεκρώσεως ἐλευθέρωσον, ἀγαθὸν ταύταις ἡγεμόνα τὸν ἔνδοθεν λογισμὸν ἐπιστήσας. Καὶ ὁφθαλμὸς μὲν ἀπέστω παντὸς πονηροῦ βλέμματος, ἀκοὴ δὲ λόγοις ἀργοῖς ἀνεπίβατος, ἡ δὲ γλῶσσα καθαρευέτω ῥημάτων ἀπρεπῶν. Ἄγνισον ἡμῶν τὰ χεῖλη τὰ αἰνοῦντά σε, Κύριε· τὰς χεῖρας ἡμῶν ποίησον τῶν μὲν φαύλων ἀπέχεσθαι πράξεων, ἐνεργεῖν δὲ μόνα τὰ σοὶ εὐάρεστα, πάντα ἡμῶν τὰ μέλη καὶ τὴν διάνοιαν τῇ σῇ κατασφαλιζόμενος χάριτι».

Δηλαδή, «Σὺ Θεέ μας, ποὺ εἶσαι μέγας καὶ ἄξιος νὰ σὲ ὑμνοῦμε, ἐσὺ ποὺ μὲ τὸ ζωοποιὸ θάνατο τοῦ Χριστοῦ σου μᾶς μετέστησες ἀπὸ τὴ φθορὰ στὴν ἀφθαρσία, ἐλευθέρωσε τὶς αἰσθήσεις μας ἀπὸ τὴ νέκρωση ποὺ προκαλοῦν τὰ πάθη, θέτοντας σ' αὐτὲς ὡς καλὸ ἡγεμόνα τὸ ἐσωτερικὸ λογισμό, τὴ συνείδηση. Καὶ τὰ μάτια νὰ ἀπέχουν ἀπὸ κάθε πονηρὸ βλέμμα, ἡ ἀκοὴ νὰ μὴ δίνει σημασία σὲ λόγια ποὺ δὲν ὠφελοῦν, καὶ ἡ γλῶσσα νὰ καθαρίζεται ἀπὸ λόγια ἄπρεπα. Ἄγνισέ μας, Κύριε, τὰ χεῖλη ποὺ σὲ ὑμνοῦν· τὰ χέρια μας κάνε νὰ ἀπέχουν ἀπὸ πράξεις κακὲς καὶ νὰ ἐνεργοῦν μόνο αὐτὰ ποὺ εἶναι ἀρεστὰ σὲ σένα. Κατασφαλίζοντας ὅλα μας τὰ μέλη καὶ τὴ διάνοια μὲ τὴ δική σου χάρη».